

הכנסת היועצת המשפטית לכנסת

(סימוכין : 076685-2023)
ירושלים, ה' באב התשפ"ג
23 ביולי 2023

לכבוד

חבר הכנסת יואב סגלוביץ חברת הכנסת קארין אלהרר חבר הכנסת גלעד קריב
חבר הכנסת מתן כהנא חבר הכנסת עופר כסיף חברת הכנסת יוליה מלינובסקי
חבר הכנסת מנסור עבאס

נכבדותי ונכבדי שלום רב,

הנדון: הצבעות בוועדת החוקה, חוק ומשפט בהצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון מס' 5)

מכתבכם מיום 19.07.2023

במכתבכם שבסימוכין ביקשתם את התייחסותי ואת בדיקתי הדחופה של 14 (ולא 16 כאמור במכתבכם) הצבעות על הסתייגויות להצעת חוק היסוד שבנדון (להלן: הצעת חוק היסוד) שנערכו בוועדת החוקה, חוק ומשפט (להלן: הוועדה) בערב ה-18.7.2023, ואשר לטענתכם היו שגויות. כמו כן, העבירה לעיוני חברת הכנסת שרן השכל 4 סרטונים של הצבעות נוספות שהיו שגויות לטענתה. לאחר שצפיתי בכל הסרטונים מספר פעמים, וכן שוחחתי עם מנהל הוועדה, מר איל קופמן.

בהמשך לדברים שאמרתי בישיבת הוועדה ביום 19.7.2023, אבקש להשיבכם כדלקמן:

1. ביחס להצעת חוק היסוד שבנדון הוגשו כ-27,600 הסתייגויות, ברובן המכריע לא מהותיות. בהתאם לחריג המעוגן בנוהל של היועצת המשפטית לכנסת בעניין זה, קיימה ועדת החוקה, חוק ומשפט כ-1,380 הצבעות בהסתייגויות, ולאחר מכן מספר דומה של הצבעות על רביזיות. במהלך ההצבעה, וכחלק מ"המשחק הפרלמנטרי", לעיתים חברי הכנסת מהאופוזיציה הפריעו להתנהלות ההצבעה, שינו את הצבעותיהם במהלך ההצבעה, שינו את חבר הכנסת המצביע מטעם הסיעה או הקשו בדרך אחרת על ספירת הצבעות.

2. מעיון בסרטוני ההצבעות, כפי שעלו לאתר הכנסת ולאור דחיפות העניין, קשה מאד לשחזר בדיעבד את תוצאות ההצבעה. זאת, מכיוון שזווית הצילום אינה מאפשרת לצפות באופן ברור בכל חברי הכנסת הנוכחים בוועדה, מכיוון שחלק מחברי הכנסת אומרים את הצבעתם בקול ומכיוון שלא תמיד הניואנסים על פי הם קבע מנהל הוועדה את תוצאות ההצבעה נקלטים בעדשת המצלמה.

3. מנהל הוועדה, מר איל קופמן אשר ספר את ההצבעה ציין בפניי כי לא אחת קביעתו בדבר אופן הצבעתו של חבר הכנסת התבססה על מנוד ראש או קשר עין, אשר הבהירו לו את כוונת חבר הכנסת המצביע, אם זו לא הייתה מפורשת מהרמת היד, ולעיתים הצבעתו של חבר הכנסת התבססה על אמירתו בעל פה. ככל שעלה צורך בכך במהלך ההצבעה הוא פנה אל חברי הכנסת לברר את הצבעתם, וניתן לראות זאת אף בחלק מהסרטונים שנשלחו.

4. כמו כן, כפי שציין מנהל הוועדה בישיבת הוועדה אתמול, במהלך כמעט כל שעות ההצבעה סייע לו בספירה גם איש צוות נוסף מצוות הוועדה שווידא את ספירת הקולות. בסיום כל הצבעה, מנהל הוועדה הכריז על תוצאות ההצבעה וככל שמי מחברי הכנסת סבר שהצבעתו לא נרשמה נכונה הוא

הסב את תשומת ליבו, ובעקבות כך אף שונו מספר הצבעות ואף נעשו מספר הצבעות חוזרות. יש לציין שהקפדה זו על ציון תוצאות ההצבעה המדוייקת היא כשלעצמה, למעלה מן הצורך שכן בחלק מההצבעות בוועדות הכנסת, בשונה מההצבעות במליאת הכנסת, נקבע לפרוטוקול רוב מול מיעוט בלבד, ולא מתועדת הצבעה מספרית מדוייקת.

5. במספר הצבעות כאשר סברו חברי הכנסת שהליך ניהול ההצבעה היה מהיר מדי, בעצת הייעוץ המשפטי הקריאו בשנית את ההסתייגויות, חזרו על ההצבעה או ביקשו מיושב ראש הוועדה להאט את קצב ההצבעה. לא אחת אף נהגנו באופן בו היועץ המשפטי לוועדה הוא זה שהקריא את מספרי ההצבעות או ההסתייגויות, לפי הענין.

6. מנהל הוועדה, ציין בפניי ובפניכם כי לדעתו הליך ספירת תוצאות ההצבעות התנהל באופן סדור וכי הוא בטוח לחלוטין שכלל תוצאות ספירת ההצבעות משקפת את כוונת המצביעים. אף אני נכחתי באולם הוועדה וראיתי שאף במקרים בהם חבר כנסת הרים את ידו באופן לא ברור, מנהל הוועדה הצליח להסב את תשומת לבו או לספור את ההצבעה באופן המדוייק ולא ראיתי כי היה עיוות בהצבעה כלשהי.

7. יש להדגיש כי באשר להצבעות שציננתם בפנייתכם, אף אם ניתן היה לקבל את טענה באשר לרישום לא נכון על ידי מנהל הוועדה של הצבעת חברי הכנסת לא היה בכך כדי להשפיע על תוצאות ההצבעה. כמו כן, אבקש להדגיש כי על ההצבעות נעשו גם רביזיות ולכן, אף אם נפלה טעות בהצבעת חבר הכנסת, או בספירתה, הוועדה ממילא נדרשה בשנית לכל אחת מההצבעות והביעה פעם נוספת את רצונה לדחות את ההסתייגויות האמורות.

8. משכל זה נאמר אציין כי לאחר צפייה חוזרת ונשנית ולאחר ששקלנו את הדברים היועץ המשפטי לוועדה ואנוכי, לא מצאנו פגם בהצבעות המחייב הצבעה חוזרת.

המקום היחיד בו סברנו שניתן לטעון שישנה אי התאמה משמעותית בין ההכרזה לבין התוצאה בפועל הוא ביחס להצבעות 1681-1700, אך גם במקרה זה לא היה בטעות זו כדי לשנות את תוצאות ההצבעה שכן תוצאות ההצבעה שהוכרזו היו 4 בעד, 8 נגד ו-3 נמנעים ואף אם 3 חברי הכנסת לא הצביעו, עדיין אין רוב להסתייגות. יחד עם זאת, כפי שנהגנו במקרים אחרים במהלך ההצבעה, לעמדתנו למען הסר ספק המלצנו שיו"ר הוועדה יחזור על ההצבעה עצמה בשנית וכך אכן נעשה.

בכבוד רב,

שגית אפיק

העתק :

חבר הכנסת שמחה רוטמן, יושב ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט
עו"ד ד"ר גור בליי, היועץ המשפטי לוועדת החוקה, חוק ומשפט
מר איל קופמן, מנהל ועדת חוקה, חוק ומשפט